

GENÇLERİN İHTİYAÇLARINA BAĞLI OLARAK KAMPUS AÇIK MEKAN TASARIMI

Tuğba Düzenli^{1*}, Sema Mumcu¹, Buket Özdemir Işık²

¹: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Orman Fakültesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Trabzon.

²: Avrasya Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü, Trabzon.

*: Sorumlu Yazar.

DOI: <http://dx.doi.org/10.16950/iüstd.71380>.

ÖZET

Gençlerin mekan kullanımı toplumun genelinden farklıdır çünkü gençlerin çevresel tercihleri ihtiyaçlarına bağlı olarak farklılaşmaktadır. Bu tercihler ve farklılıklar tasarımlara yansımalıdır. Farklı mekanlar yaratırken gençlere olan faydalarına dikkat edilmelidir. Çevreyle ilişkinin artırılması; çevrenin gençlerin ihtiyaçlarını karşılamasına bağlıdır.

Çevre tasarımı açısından değerlendirildiğinde, meslekleriyle ilgili donanımlarını kazanmaları yanında gençlerin arkadaşlık ilişkilerinin yoğunlaştığı ve sosyal roller geliştirmeye başladığı önemli mekanlardan biri üniversite kampüsleridir. Bu nedenle çalışmada kampüs açık mekanı ele alınmıştır.

Bu çalışmanın amacı kampüs açık mekanlarının gençlerin ihtiyaçlarını karşılayan kişiliklerini güçlendiren mekanlar olması için hangi algısal özellikleri hangi tasarım elemanlarıyla karşılaması gerektiğinin belirlenmesidir. Bu bağlamda “gençlerin ihtiyaçlarına yönelik algısal özelliklere bağlı tasarım kararları geliştirmek” bu çalışmanın öncelikli hedefi olmuştur. Çalışmada Karadeniz Teknik Üniversitesi kanuni kampüsünde kullanım düzeyi düşük bir mekan seçilerek gençlerin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenen tasarım kriterlerine bağlı olarak mekana ilişkin tasarım senaryoları üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Gençlerin ihtiyaçları, Kampüs açık mekanları, Çevrenin algısal özellikleri, Tasarım kriterleri.

CAMPUS OPEN SPACE DESIGN DEPENDING ON YOUTHS' NEEDS

ABSTRACT

Spatial uses of youth are different from the rest of the society because their environmental preferences are varied depending on their needs. These preferences and differences must be reflected on the open space design. While designing open spaces with different functions their utility for youth must be considered. The degree of interaction with environment is depend on the environment's success of meeting youths' need.

When evaluated from the environmental design point of view university campuses are important spaces where friendship interactions condensed and social roles are developed as

GENÇLERİN İHTİYAÇLARINA BAĞLI OLARAK KAMPUS AÇIK MEKAN TASARIMI

well as gaining Professional knowledge to youth. Thus this study considers a campus open space.

This study aims to determine which perceptual attributes of youth spaces must be introduced with which design element in order to meet youth's' needs and strengthen their personalities. In this context "developing design principles depending on perceptual attributes for youths' needs" is underlying object of this article. In this study an open space with a low usage level was choosed and design scenarios for his space were produced with design principles which were determined depending on youths' needs.

Keywords: *Youths' needs, campus Open spaces, Perceptual attributes of environment, Design criteria.*

1.GİRİŞ

Tasarımcılar mekanları tasarlarken potansiyel kullanıcı ihtiyaçlarını anlamayı amaçlarlar. Tasarımların başarıya ulaşması, yaşanabilir mekanlar yaratılabilmesi için kullanıcı ihtiyaçlarının bilinmesi gerekir. Kullanıcı olarak insan, mekânın kendi ihtiyaçlarını karşılamak ve amaçlarını tatmin etmek üzere tasarlanması gerektiği beklentisi içindedir (Günel ve Esin, 2007). Peyzaj mimarları da öncelikle çevreyi kullanıcısıyla bir bütün olarak algılamalı, analiz etmeli ve sorunlara bütüncül bir bakış açısıyla çözümler üretmeye çalışmalıdır (Korkut ve Topal, 2015). Bu nedenle peyzaj tasarımcıları pek çok farklı kullanıcı grubunun ihtiyacını belirlemelidir. Gençlerin ihtiyaçları önemlidir çünkü hayatın bu aşamasında kimlik gelişimi ön plandadır ve bu dönemde yaşananlar genci kalıcı olarak etkiler.

Sağlıksız çevreler fiziksel-psikolojik ve sosyal olarak sağlıksız gelişime neden olmaktadır. Gençlerin gelişimi açısından çevreyi değerlendirmek gereklidir; gençlerin gelişim sürecini hızlandırmak, gençlik sürecinin kişilik gelişimine etkisini arttırmak için uygun mekanlarda zaman geçirmeleri gerekir (Versteeg, 2003).

Ülkemizde üniversitelere giriş öğrencilerin ilgi, yetenek ve istekleri doğrultusunda olmamakta, ÖSS'den aldıkları puanlar doğrultusunda yaptıkları tercihlere göre yerleştirilmektedirler. Kimi zaman öğrenciler kendilerini bilmedikleri, isteyerek gelmedikleri bir bölümde ve çevre içinde bulunmaktadır. Zaten geçmiş

yaşamları ve alışkanlıklarına göre oldukça farklı bir ortama uyum sağlamaya çalıştıklarından, üniversite yaşamı pek çok genç için ağır ve yorucu olabilmektedir (Ercan, 2001). Öğrencilerin yaşamında eğitimin önemi gözardı edilemez. Bu nedenle eğitim mekanlarının da kullanıcı olan gençlerini ihtiyaçlarına göre çeşitli olanakları sağlanması gerekmektedir (Yılmaz vd., 2013). Öğrencilerin ihtiyaçlarını dikkate alan bir kampüs tasarımı, onlar için zor olan yaşam koşullarını daha kolaylaştırıp çevrelerine uyum sağlamalarında oldukça yardımcı olabilir. Psikososyal açıdan rahat ve mutlu olan öğrenciler ise çevrelerine, hayatlarına, derslerine daha olumlu bakabilir, motivasyon kazanabilirler.

Bu nedenle çalışmada gençlerin ihtiyaçları ve bu ihtiyaçlara bağlı olarak tasarım süreci ele alınmıştır.

2. ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN İHTİYAÇLARI

Gençlik çocuklukla erişkinlik arasında yer alan gelişme, ruhsal olgunlaşma ve yaşama hazırlık dönemidir. Üniversite gençliği genel olarak 17-25 yaş grubunu oluşturan ve kendine özgü kültürü olan bir toplumsal kesim olarak tanımlanır. Üniversite gençliği toplumun en duyarlı ve en dinamik kesimi olduğundan içinde bulunduğu toplumun sosyal, kültürel ve ekonomik şartlarından, sorunlarından fazlasıyla etkilenir. (Karman vd., 2006). Üniversite gençliği üzerinde çalışma yapmak ve onların sorunlarını, düşünce

ve ihtiyaçlarını belirlemek, içinde bulunulan toplumun hem mevcut durumunun hem de geleceğinin daha iyi anlaşılması açısından da büyük önem taşımaktadır.

Sosyalleşme, sosyal ilişkiler kurma gençlerin gelişiminde çok önemlidir ve psikososyal yapılarının sağlıklı bir biçimde gelişebilmesi için olumlu sosyal ilişkiler kurma, yaşadığı ortama uyum sağlama gibi sosyalleşmeye yönelik kazanımlar elde etmeleri gerekir (Versteeg, 2003; Düzenli vd., 2010; Düzenli, 2012). Üniversite gençliğinin fizyolojik ihtiyaçları dışında hayatları boyunca kişiliklerini etkileyecek olan olumlu sosyal ilişkiler kurma, bağımsızlık elde etme, güven kazanma gibi ihtiyaçlarının neler olduğunun, bunların kampüs açık mekanlarına nasıl yansıtılması gerektiğinin belirlenmesi önemlidir.

Çalışmalar göstermiştir ki;

- Gençlerin en önemli ihtiyacı sosyalleşme' dir (Bredow, 2006; Driskell, 2002; Fitzgerald vd., 1995; Harris, 1995; Kulaksızoğlu, 1998; Owens, 1994; Versteeg, 2003).
- Bu ihtiyaçlarını karşılayabilmek için gerekli olan kazanımlar tasarım sürecinde dikkate alınmalıdır (Erickson, 1959; Erickson, 1968; Lozano and Eduardo, 1990; Owens, 1994; Steinberg, 2007).
- Gençler aktif-enerjik yapıdadırlar (Caputo, 1995; Checkoway, 1992; Owens, 1994; Yahaya, 2003).

Cüceloğlu'na göre gençlerin benlik kavramları öğrenmeler ve "çevreyle ilişki kurma" yoluyla oluşur, olgunlaşma ve yeni öğrenmeler sonucu değişip, gelişebilir (Kulaksızoğlu, 1998). Fiziksel çevrelerin özellikleri, içinde gerçekleştirilmeye olanak sağladığı etkinlik nedeni ile gençlerin kişisel gelişimini dolaylı olarak etkiler. Bu nedenle genç mekanları tasarlanırken gençlerin aktif-enerjik yapısı ve sosyalleşme ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalı hareketli ve sosyalleşmeye uygun mekanlar tasarlanmalıdır.

Bu doğrultuda kampüs açık mekanlarını gençlerin aktif-enerjik yapısına (Caputo, 1995; Checkoway, 1992; Owens, 1994; Yahaya, 2003) uygun, sosyalleşme ihtiyaçlarının karşılanmasına olanak sağlayacak şekilde tasarlayabilmek için hangi algısal özelliklerin kullanılabileceği belirlenmelidir.

3. GENÇ MEKANLARININ ALGISAL ÖZELLİKLERİ

Pek çok araştırmacı (Lozano, 1990; Owens, 1994; Reiss et al., 1994) genç çevrelerinin; enerjik-hareketli olması gerektiğini belirtmiştir. Hareketli çevreler; duygusal canlanma yaratan, kişide aktif olma, hareket etme isteği uyandıran çevrelerdir (Owens, 1994).

Genellikle insanlar su ve bitki gibi doğal elemanlar içeren çevreleri tercih ederler (Kaplan and Kaplan, 1989). Pek çok araştırmacı çevresel tercihlerle algılanan doğallık arasında pozitif ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Kaplan, 1995; Ulrich, 1991) ve doğal çevreler insanların iyi hissetmesini sağlar (Kaplan, 1995, Ulrich, 1991). Kaplan'ların çalışmaları doğallığın önemli iyileştirici ve yatıştırıcı etkileri olduğunu belirlemiştir. Herzog (1989) da yaptığı çalışmada doğal çevrelerin iyileştirici ve dinlendirici yüzdesinin yüksek olduğunu ortaya koymuştur. Ulrich de kentin yapısal görüntüsüne göre doğal görüntülerin kişilerde pozitif etki yarattığını ortaya koyarak, doğallığın kişiler üzerindeki pozitif psikolojik etkilerine dikkat çekmiştir (Kaplan, 1983).

Doğal çevreler; Ağaç, topoğrafya, çim ve benzeri doğal öğelerin ağırlıkta olduğu çevrelerdir. En basit şekilde doğallık; bir nesne ya da olayın, doğanın genel düzeni (işleyişi) ile tutarlı olma düzeyini açıklar. (Wohlwill, 1983).

Doğal çevreler yeşil alanlar ve bitkilerle özdeşdir. Herzog'a (Herzog, 1989) göre ön plandaki bitkiler doğallığı etkiler. Zube ve arkadaşlarına göre ise insan yapısı elemanlar azaldıkça doğallık artar (Kalin, 2004). Genellikle doğallık; düzensiz kıvrımlı çizgi ve kenarlarla, biçimlerin ve renklerin sürekliliği, benzer renkleri ve

GENÇLERİN İHTİYAÇLARINA BAĞLI OLARAK KAMPUS AÇIK MEKAN TASARIMI

düzensiz kaba pütürlü dokusuyla tanımlanır. Yapay çevreler ise düzenli çizgiler, lineer kenarlar, sert, sürekli olmayan biçimlerle tanımlanır (Barnhart et al., 1998). Purcell (1987) da doğal olarak algılanan çevrelerin "yapay" olarak algılanan çevrelerden daha çok tercih edildiğini ortaya koymuştur.

Bredow, Owens da açıklığın gençlerin çevresel tercihlerinde etkili bir özellik olduğunu ortaya koymuştur (Bredow, 2006; Owens, 1994). Seyir imkanı sağlayan, çevrenin görülmesine olanak tanıyan, görüş açısı bitkiyle sınırlanmamış mekanlardır.

Başka bir deyişle açıklık; mekan ya da ortamdaki algılanan açıklık miktarı olarak tanımlanır. Pek çok araştırmacı açıklık ile mekansal özellikler arasındaki ilişkileri ortaya koymuştur (Booth, 1995; Garling 1970; Hetherington, 1991; Kenneth, 1987; Michelmores, 1990). Garling (1970)'in araştırmaları mimari mekanın açıklık-kapalılık algısının fiziksel boyutunun bir fonksiyonu olduğunu ileri sürmüştür. Garling açıklık-kapalılık oranlarını hem fotoğraf hem de çalışma alanı üzerinden değerlendirmiş ve mekanın fiziksel boyutuyla ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Gözlemciler açıklığı büyüklükle, kapalılığı küçüklükle özdeşleştirerek oranlamıştır. Açıklık ve kapalılık mekanın algılanan boyutuyla ilişkilidir. Spreiregen mekanın açıklık-kapalılık algısının gerçek boyutuyla ilişkili olmadığını ifade etmiştir (Garling, 1970). Hafif dokulu bitkiler arka planın algılanmasını sağlayarak açıklık hissi sağlar ve mekanın geniş algılanmasına sebep olur (Booth, 1995; Michelmores, 1990). Ayrıca homojen, yumuşak dokulu yüzeyler mekana açıklık ve genişlik hissi katar. (Hetherington, 1991). Baskın ve pasif renkler (mavi-yeşil) de mekanı geniş ve açık algılatır (Kenneth, 1987).

Bazı çalışmalarda ise açıklık ile algısal özellikler arasındaki ilişkiler araştırılmıştır (Loewen et al., 1993; Schroeder and Anderson, 1984; Herzog and Bosley, 1992; Herzog and Chernick, 2000; Thiel et al., 1986). Loewen (Loewen et al., 1993), açıklıkla güvenlik arasında pozitif bir ilişki bulmuştur. Çünkü açıklık görünürlüğü destekler bu da güvenlik için önemlidir. Schroeder and Anderson (Schroeder et al., 1984) da açıklık ile güvenliğin ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Herzog and Bosley (1992) de orman çevrelerinde yaptıkları araştırmada açıklık ve sakinlik arasında pozitif ilişki olduğunu belirlemiştir. Herzog ile Chernick (2000) de kentsel ve doğal alanlarda tehlike algısının araştırmış ve açıklığın tehlikeyle negatif ilişkide olduğunu belirlemiştir.

Thiel, Harrison ve Alden (Thiel et al., 1986)'e göre hareket ve görüş açısının kısıtlanması kapalılığı arttırarak açıklığı azaltmaktadır.

Sonuç olarak genç mekanları için çok önemli olan bu 3 algısal özellik, yapılan tasarımlarda dikkate alınmalıdır. Bu nedenle bu çalışmada;

- Hareket-enerji,
- Açıklık,
- Doğallık ele alınmıştır.

Dolayısıyla tasarlanacak mekanlarda tüm bu özellikler (hareket-enerji, açıklık, doğallık) bulunmalı, gençlerin bir arada olup sosyalleşmesine imkan sağlayan uygun mekanlar yaratılmalıdır.

3.1. Genç Mekanlarına Uygun Algısal Özellikleri Ortaya Koyan Tasarım Kararları

Çalışmada tasarım senaryoları hazırlanırken; peyzaj elemanları ve temel tasar öğeleri kullanılarak gençlerin ihtiyaçları doğrultusunda belirlenen çevrenin algısal özellikleri sağlanacaktır.

Peyzaj Elemanları	+	Temel Tasar Öğeleri	} Çevrenin Algısal Özellikleri	
Topoğrafya		Renk		Doğallık
Donatı		Doku		Açıklık
Bitki		Biçim		Hareketlilik-Enerji

Belirlenen algısal özellikler (hareket-enerji, açıklık, doğallık) doğrultusunda peyzaj elemanları olan topoğrafya,

donatı, bitki ve temel tasar öğelerinden renk, doku, biçim kullanılarak tasarım kararları ortaya konmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Peyzaj elemanlarının genç mekanlarına uygun algısal özellikleri ortaya koyan tasarım kararları.

		TEMEL TASAR ELEMENLARI								
		RENK			FORM			DOKU		
Peyzaj Eleman n.	Tip	Bitki	Donatı	Top.	Bitki	Donatı	Top.	Bitki	Donatı	
ÇEVRENİN ALGISAL ÖZELLİKLERİ	Hareketlilik-Enerji	-	Canlı sıcak renkler	Canlı sıcak renkler	Yüksek-alçak düzensiz değişken formda	Dikey formlar	Değişken Düzensiz formlar	Değişken Düzensiz dokular	Düzensiz çeşitlilik içeren dokular	Düzensiz dokular
	Doğallık	-	Sürekli uyumlu renkler yeşil tonları	Uyumlu armonik renkler	Sürekli Kıvrımlı dairesel Kavisli formlar	Sürekli Kıvrımlı dairesel kavisli formlar	Sürekli Kıvrımlı dairesel Kavisli formlar	Bitki ile birlik oluşturan dokular	Düzensiz kaba pütürlü dokular Doku birliği	Düzensiz kaba pütürlü dokular
	Açıklık	-	Pasif açık renkler	Pasif açık renkler	(Görüş alanına giren yerlerde, manzara noktalarında) Alçak formlar	Göz seviyesi altında-Alçak formlar, yüksek dallanan formlar	Göz seviyesi altında - Alçak formlar	Homojen, yumuşak dokular	Seyrek hafif dokular	Homojen yumuşak dokular

3.2. Tasarım Senaryolarının Hazırlanması

Çalışmanın ana amacı, belirlenen kriterlerin irdelenerek gençlerin ihtiyaçlarına uygun olan kampüs tasarım sürecine yarar sağlamak ve Karadeniz Teknik Üniversitesi Kanuni Kampüsünde belirlenen açık mekana ilişkin bazı senaryolar oluşturmaktır. Bu bağlamda mevcut açık alanların analizleri yapıldıktan sonra elde edilecek bulguların mekanlar içerisinde oluşturulacak gençlere yönelik yeni tasarımlar için değerlendirilmeye sunulması daha olumlu, görsel niteliği ve beğeni düzeyi yüksek ayrıca daha doğal ve hareketli algılanan mekânların oluşumuna katkıda bulunması

hedeflenmiştir. Bu nedenle, genç- çevre ilişkilerini çevrenin fiziksel özellikleri kapsamında ele alan bu çalışmada, genç ihtiyaçlarının ve çevrenin fiziksel özelliklerinin tasarım sürecindeki etkinliğini vurgulanmaktadır. Gençlere yönelik fiziksel uyarıcıların, kullanıcı üzerinde yarattığı mekânsal etkilerin değerlendirilmesine yönelik bir model önerilmektedir. Çalışmanın bundan sonraki kısmında modellere göre senaryolar oluşturulmuştur.

Çalışma alanı olarak Karadeniz Teknik Üniversitesi Kampüsünde jeodezi bölümü önündeki açık mekan seçilmiştir. Buranın seçilme nedeni alanın ulaşılabilir, yol güzergahı üzerinde olmasına rağmen bakımsız, yapay ve

GENÇLERİN İHTİYAÇLARINA BAĞLI OLARAK KAMPUS AÇIK MEKAN TASARIMI

kullanımı düşük olmasıdır. Döşeme ve donatılar renksiz, monoton, formal ve yapaydır. Uygun bir şekilde tasarlandığında gençlerin mekânı yoğun olarak kullanacağı düşünülmektedir. Alanın mevcut durumu incelendiğinde (Şekil 1);

- Bu alan bitkilerle kapalıdır,
- Formal ve yapaydır,
- Biçimlerde monotonluk ve aşırı tekrar vardır,
- Renkte tekdüzelik ve monotonluk vardır

Karışıklık (düzensizlik) söz konusudur.

Mevcut durumla ilgili sorunlar tespit edilmiş bu sorunlara ilişkin öneriler geliştirilmiş ve öneriler doğrultusunda tasarım kararları alınmıştır (Tablo 2).

Alınan tasarım kararları doğrultusunda mekânın mevcut fotoğrafı üzerinde bilgisayar yazılımı (Photoshop) ile iki farklı senaryo üretilmiştir (Şekil 2, 3).

Belirlenen algısal özelliklere ilişkin kriterler esas alınarak yeniden düzenlenen kampüs mekânı, gençler için hareketli, doğal ve açık olması hedeflenmiştir.

Senaryolarda bitkilendirme yenilenmiş, göz seviyesindeki boylu ve düzensiz bitkiler kaldırılarak açıklık sağlanmıştır. Bitkilendirmede farklı boylar ve değişen renkler geçiş halinde kullanılarak hareketlilik yaratılmış, bitki kompozisyonunda uyum ve doğallık ortaya koyulmuştur. Döşeme ve donatılarda organik hatlar kullanılmış böylece hareketlilik algısı oluşturulmuştur. Döşemelerde sürekli dairesel (kavisli) hatlar ve sıcak renkler kullanılarak hareket ve doğallık sağlanmıştır. Eski köşeli banklar yerine organik oturma basamakları tasarlanmış sırtı topoğrafya ile sarılmıştır. Topoğrafyada yükselti farklılıkları yapılarak da doğallık ve hareketlilik desteklenmiştir.

Şekil 1. Alanın mevcut durumu.

Şekil 2. Modellere göre hazırlanan senaryo 1.

Şekil 3. Modellere göre hazırlanan senaryo 2.

Tablo 2. Mevcut alana ilişkin sorunlar-öneriler ve tasarım kararları.

SORUNLAR	ÖNERİLER	TASARIM KARARLARI
<ul style="list-style-type: none"> • Kapalılık • Biçimlerde (bitki formları- döşeme kaplaması) monotonluk ve aşırı tekrar • Renkte tekdüzelik-monotonluk • Karışıklık (düzensizlik) • Formalik ve yapaylık 	<ul style="list-style-type: none"> • Kapalılıktan açıklığa geçiş • Çeşitlilik, heterojenlik ve değişkenlik ile monotonluktan kurtulma-aktifliğin sağlanması • Dinamizm ve gençliğin hareketliliğini destekleyecek renk skalası (sıcak renklerin kullanılması) • Karışıklıktan (düzensizlikten) sadeliğe (düzene) • Yapaylıktan doğallığa geçiş 	<ul style="list-style-type: none"> • Görüş açısını kapatan, özellikle göz seviyesindeki boylu ve düzensiz bitkilerin kaldırılarak açıklığın sağlanması • Döşeme, donatılarda organik hatlarla hareket, çeşitlilik ve aktifliğin sağlanması • Bitkilerde farklı formlar ve boyların geçiş halinde kullanılmasıyla hareketliliğin sağlanması • Topoğrafyada yükselti farklılıklarının kullanılması • Döşeme ve bitkide sıcak renklerle hareketin sağlanması • Bitkilerde mevsimlere göre değişen renk tasarımının olması • Döşemede sürekli dairesel (kavisli) hatlar kullanılarak hareketin ve doğallığın sağlanması • Bitkisel kompozisyonda uyumun, doğallığın sağlanması

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Gençlerle ilgili bazı çalışmalar genç mekanlarının önemini vurgularken (Owens, 1994; Clark and Uzzell, 2002; Bredow, 2006; Steinberg, 2007), bazı araştırmalar ise genç mekanlarının gençlerin istek ve ihtiyaçlarına uygun olarak tasarlanması gerektiğini ortaya koyar (Owens, 1994; Fitzgerald et al., 1995; Driskell, 2002; Versteeg, 2003; Bredow, 2006). Ancak gençlere yönelik mekanların nasıl tasarlanması gerektiğine ilişkin bilimsel veriler yoktur. Gençler için uygun mekanlar yaratıldığında çevreyle ilişkileri artar, sosyalleşme şansları çoğalır ve beceri geliştirme seviyeleri yükselir. Çoğu mekanlar gençlerin psikososyal gelişimlerine bağlı olarak ortaya çıkan ihtiyaçları göz ardı edilerek planlanmaktadır. Bu araştırmanın en önemli yönlerinden biri gençlerin ihtiyaçlarına bağlı olarak çevresel tercihlerini ilişkilendirmesi ve belirlenen fiziksel özelliklere bağlı olarak gençlere özgü kampus mekan tasarım önerileri geliştirmesidir.

Özetle; bu çalışmada, genç mekanlarından kampüs açık mekanları ele alınarak gençlerin ihtiyaçlarına bağlı olarak tasarlanması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda tasarım kriterleri ve önerileri geliştirilmiştir.

Gençlerin ihtiyaçlarına göre belirlenen algısal çevre özellikleri ve buna bağlı olarak oluşturulan tasarım kriterleri;

- Yenilenecek, canlandırılacak kampus açık mekanlarında,
- Yeni oluşturulacak kampus açık mekanlarında kullanılabilir.

Araştırmanın başında gençlerin en önemli ihtiyacının sosyalleşme olduğu, bu ihtiyaca yönelik olarak aktif-enerjik yapılarına uygun mekanlara ihtiyaçları olduğu kabul edilmiştir. Tasarım senaryoları da bu kabule göre hazırlanmış böylece gençlerin ihtiyaçlarını karşılayan bu nedenle de kullanım oranı yüksek; hareketlilik, açıklık, doğallık algısının yüksek olduğu bir kampus mekanı oluşturulmaya çalışılmıştır.

GENÇLERİN İHTİYAÇLARINA BAĞLI OLARAK KAMPUS AÇIK MEKAN TASARIMI

KAYNAKLAR

1. Barnhart, S.K., Perkins N.H., Fitzsimonds, J. 1998. Behaviour and outdoor setting preferences at a psychiatric hospital, *Landscape Urban Planning* 42: 147–156.
2. Bredow, KW. 2006. Gathering Spaces: Designing places for adolescents, Faculty of the Virginia Polytechnic Institute and State University, Master of Landscape Architecture.
3. Booth, N.K. 1995. Basic Elements of Landscape Architectural Design, Waveland Press, Inc. 315.
4. Caputo, V. 1995. Anthropology's silent 'others'. In Amit-Talai, V. and Wulff, H., editors, *Youth cultures: a cross cultural perspective*, London: Routledge 19–42.
5. Checkoway, B.1992. Young People Creating Community Change, Center for The Study of Youth Policy, School of Social Work, Ann Arbor, Michigan, The University of Michigan. 52.
6. Clark C. ve Uzzell D.L. 2002. The Affordances of the Home, Neighbourhood, School and Town Centre For Adolescents, *Journal of Environmental Psychology* 22: 95-108.
7. Driskell, D. 2002. Creating Better Cities With Children and Youth, Unesco. 208.
8. Düzenli, T., Bayramoğlu, E. and Özbilen, A. 2010. Needs and preferences of adolescent in open urban spaces. *Scientific Research and Essay* 5(2):201-216.
9. Düzenli T., Mumcu, S., Yılmaz S., Özbilen A., 2012. Analyzing Youth's Activity Patterns in Campus Open Spaces Depending on Their Personal and Social Needs, *Journal of Adult Development* 19(4):201-214.
10. Ercan, L. 2001. Yabancı Uyruklu ve Türk Üniversite Öğrencilerine Ait Sorunların Bazı Değişkenler Açısından İrdelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 21: 165.
11. Erickson E. 1968. *Identity, Youth and Crisis*. New York, Norton. 336.
12. Erickson E.1959. *Identity and Life Cycle*. *Psychological Issues* 1: 1-171.
13. Fitzgerald, M., Joseph, A. P. ve O'Regan M. 1995. Leisure Activities of Adolescent School Children. *Journal of Adolescence*, 18, 3, 349-358.
14. Gärling, T. 1970a. Studies in visual perception of architectural spaces and rooms III: A relation between judged depth and size of space. *Scandinavian Journal of Psychology* 11: 124-131.
15. Günal, B. ve Esin, N., 2007. İnsan – Mekân İletişim Modeli Bağlamında Konutta Psiko-Sosyal Kalitenin İrdelenmesi. *İTÜ Dergisi/a, Mimarlık-Planlama-Tasarım Serisi*, 6, 1: 19-30.
16. Harris, J.R. 1995. Where is the Child's Environment? A Group Socialization Theory of Development. *Psychological Review* 102: 458-489.
17. Herzog, T. R. ve Chernick, K. K., 2000. Tranquility and Danger in Urban and Natural Environments. *Journal of Environmental Psychology* 20: 29–39.
18. Herzog T. R. ve Bosley, P. J., 1992. Tranquility and Preference as Affective Qualities of Natural Environments. *Journal of Environmental Psychology*, 12,115–127.
19. Herzog, T.R., 1989. A Cognitive Aanalysis of Preference for Urban Nature. *Journal of Environmental Psychology* 9: 27–43.
20. Hetherington, J. 1991. Representing the Environment: Visual Surrogates in Environmental Assessment. *Healthy Environments*

- 22: 246-252.
21. Kalın, A., 2004. Çevre Tercih ve Değerlendirmelerinde Görsel Kalitenin Değerlendirilmesi ve Geliştirilmesi: Trabzon Bandı Örneği, Doktora, K.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
  22. Karman, M.A. ve Apaydın, H., 2006. İlahiyat Fakültesi Öğrencilerinin Beklenti ve Sorunları. KSÜ. İlahiyat Fakültesi Dergisi 7: 93 -123.
  23. Kaplan, S., 1995. The Restorative Benefits of Nature: Toward an Integrative Framework. *Journal of Environmental Psychology* 15: 169-182.
  24. Kenneth, J.P., 1987. Zoo Design: The Reality of Wild Illusions, The University of Michigan School of Natural Resources, Washington. 193.
  25. Korkut, A., Topal, T.Ü. 2015. Planlama/Tasarım Sürecine Disiplinlerarası Yaklaşım, İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi 11:49-63.
  26. Kulaksızoğlu, A.1998. Ergenlik Psikolojisi. İstanbul, Remzi Kitabevi. 255.
  27. Loewen, L.J., Steel, G.D. ve Suedfeld, P. 1993. Perceived Safety From Crime in the Urban Environment. *Journal of Environmental Psychology* 13: 323-331.
  28. Lozano, Eduardo E. 1990. Community Design and The Culture of Cities : The Crossroad and the Wall / Cambridge, Cambridge University Press. 340.
  29. Michelmore, A.P.G. 1990. Uses of Plants in Zoos, *International Zoo Yearsbook* 29: 31-34.
  30. Owens, P.E. 1994. Teen Places in Sunshine, Australia: Then and Now, Landscape Architecture Department of Environmental Design, University of California. *Children's Environments* 11: 4.
  31. Purcell, A.T. ve Lamb, R.J. 1984. Landscape Perception: An Examination and Empirical Investigation of Two Central Issues in the Area. *Journal of Environmental Management* 19: 31-63.
  32. Reiss, D., Plomin, R., Hetherington, E. M., Howe, G. W., Rovine, M., Tryon, A. ve Hagan, M. S. 1994. The Separate Worlds of Teenagesiblings: An Introduction to the Study of the Nonshared Environment and Adolescent Development. In E. M. Hetherington, D. Reiss, & R. Plomin (Eds.), *Separate Social Worlds of Siblings: The Impact of Nonshared Environment on Development* 63:109. Hillsdale, NJ: Erlbaum. Retherford, R.
  33. Schroeder, H. W. ve Anderson, L. M. 1984. Perception of Personal Safety in Urban Recreation Sites. *Journal of Leisure Research*, 16, 178-194.
  34. Steinberg L. 2007. Ergenlik-Adolescence, İmge Kitabevi, Ankara. 634.
  35. Thiel, P., Harrison, E. ve Alden, R.S. 1986. The Perception of Spatial Enclosure As a Function of the Position of Architectural Surfaces. *Environment and Behavior*, 18, 2, 227-245.
  36. Ulrich, R. 1986. Human Responses to Vegetation and Landscape. *Landscape and Urban Planning* 13: 29-44.
  37. Versteeg, E., 2003. Planning And Design of Open Space To Promote Adolescent Development, Master of Landscape Architecture, The University of Guelph.
  38. Yahaya M. K. 2003. Determinants of Youth Participation in Change Programmes in Rural Nigeria, *Antropologist* 5: 101-106.
  39. Yılmaz, T., Zırhlıoğlu, B., Olgun, R. 2013. Üniversite Yerleşke Alanlarında Su Kullanımlarının

GENÇLERİN İHTİYAÇLARINA BAĞLI OLARAK KAMPUS AÇIK MEKAN TASARIMI

İncelenmesi: Akdeniz Üniversitesi
Örneği, İnönü Üniversitesi Sanat ve
Tasarım Dergisi 7:13-21.

Human Behavior and the
Environment, New York: Plenum,
Vol. 6, Behavior and the Natural
Environment 5-37.

40. Wohlwill, J. F. 1983. The concept of nature: a psychologist's view. In I. Altman & J. F. Wohlwill, Eds.,